

ETCETERA

TIJDSCHRIFT

VOOR
PODIUMKUNSTEN

© Heroen Bollaert PERPX

Circumstances – Glorious Bodies

Een evenwichtsoefening tussen spektakel en zorg

RECENSIE 19.10.2023

Leestijd 4 — 7 minuten

#173

15.09.2023 - 14.12.2023

Margot De Grave Loyson

‘Voor jou zijn deze mensen oud, maar voor mij zijn ze net jong’, fluistert de man aan mijn rechterzijde me nog toe net voor de zaallichten van de Leuvense stadsschouwburg doven en we beiden ons notitieboekje openslaan. Zo word ik nog even herinnerd aan de opmerkelijke hoofdrollen vanavond: voor *Glorious Bodies* werkte Circumstances, het circus- en

dansgezelschap onder artistieke leiding van Piet Van Dycke, samen met zes acrobaten tussen de 53 en 67, allen met een verleden in het klassieke(re) circus. Van Dycke, die de poreuze grenzen tussen dans en circus opzoekt, graaft met hen naar de geschiedenis van circus, gearhiveerd in het lichaam.

Een pulserende schemer doet de verduisterde scène oplichten en creëert zo een schaduwspel van lichamen op het doek dat de artiesten van de zaal scheidt. Langzaam wint het schouwspel aan tempo en ontstaat een schijnbaar eindeloze stroom aan schaduwlichamen, waarvan de silhouetten in elkaar lijken te vloeien bij elke ontmoeting. Een liggende figuur op de voorgrond wekt de indruk dat de dartelende lijven uit het rustende lichaam zouden ontspruiten: het lichaam als een reservoir van ontmoetingen, verhalen en herinneringen.

De schaduwen worden lichamen en de artiesten verschijnen voor het doek. Een enkel zoeklicht (een knipoog naar de circustent?) speurt naar een subject om uit te lichten, maar de lichamen mijden de heldere lichtbundel. Wanneer de straal uiteindelijk toch een lichaam vangt, beginnen de artiesten in en uit de schijnwerper te bewegen, waarbij telkens slechts fragmenten van hun bewegingen zichtbaar worden.

“De geoefende lijven lijken te verbeelden hoe het onvermijdelijke verloop van de tijd zich in het lichaam nestelt in de vorm van belichaamde kennis en kunde.”

Een gordijn opent en een nieuwe ruimte ontstaat — het decor lijkt eindeloos te vervellen. In die veranderlijke ruimten ontmoeten de acrobaten elkaar op steeds andere manieren: lichamen worden de lucht in getild en zoeken in bevallige evenwichtsoefeningen naar alle mogelijke manieren om in elkaar te passen. Ondertussen worden de verschillende lagen gordijnen geopend en gesloten, steeds sneller verdwijnen en verschijnen de bouwsels van lijven in een spel van ont- en verhullen.

Waar de lichamelijke ontmoetingen niet altijd even spannend blijven doorheen de voorstelling en het tempo soms enigszins ineen dreigt te zakken, zorgt het beweeglijke decor hier voor de nodige afwisseling — maar misschien zit het ongeduld van een vijftwintigjarige die te veel koffie heeft gedronken in een poging verschillende afspraakjes op eenzelfde dag te kunnen plannen daar ook voor iets tussen.

Tenslotte trekken de artiesten de doeken naar beneden, als lijken ze het spelletje verstopperij te beu te zijn. Ogenschoonlijk onvermoeid nemen de lichamen de volledige ruimte in. De artiesten springen en klauteren op elkaar, zwevend en duikelend over het

speelvlak en elkaars hoofden. Ze helpen elkaar omhoog en vangen elkaar weer op, duwen elkaar weg en trekken elkaar weer aan. Mensenconstellaties worden opgebouwd, afgebroken en heropgebouwd. Een cyclus van ontmoeting, verbinding en afscheid. Het is misschien te makkelijk om hierin een metafoor voor de levensloop te lezen, maar de geoefende lijven lijken te verbeelden hoe het onvermijdelijke verloop van de tijd zich in het lichaam nestelt in de vorm van belichaamde kennis en kunde. Zo kijkt het publiek met ingehouden adem toe hoe de artiesten vakkundig een mensentoren van drie verdiepingen bouwen. Gefluit en opgelucht applaus volgen wanneer zij weer met beide voeten op de grond staan.

Hoewel de acrobaten een souplesse aan de dag leggen die op elke leeftijd bewonderenswaardig is, verraden een incidentele kreun, een trillende arm, een tweede poging en opgeluchte high five dat de mensmonumenten niet moeiteloos ontstaan. De geconcentreerde inspanning doet vermoeden dat er vanavond meer op het spel staat dan enkel het neerzetten van een goede voorstelling. Waar de indrukwekkende constellaties de idee zouden kunnen wekken dat het spektakel (enkel) een poging zou zijn om te tonen wat deze mensen allemaal ‘nog’ kunnen, zijn het uiteindelijk de uitgestoken handen, zorgvuldige ondersteuning en de alerte blikken — klaar om op te vangen — die onthullen waar het echt om draait. *Glorious Bodies* toont vooral het belang en de noodzakelijkheid van het (kunnen) bouwen op elkaar, alsook de zorg die nodig is voor een stabiele fundering van een schitterend bouwwerk. Zo bewijzen de artiesten niet alleen wat hun lichaam allemaal ‘nog’ kan, maar leggen zij vooral bloot hoe dit enkel mogelijk is door elkaar te dragen.

‘Succesvol’ ouder worden betekent veelal dat je nog zo lang mogelijk productief blijft, dat je actief kan meerennen in het steeds betere, snellere, hogere, strakkere. Dat je fit blijft, of er minstens zo uitziet. Kortom, ‘succesvol’ ouder worden lijkt vaak gelijk te staan aan zo lang mogelijk jong zijn — en schijnbaar onafhankelijk. De afhankelijkheid waar velen voor vrezen in het ouder worden is iets waar het gezelschap op het podium echter al langer mee vertrouwd is. Meer nog, ze zijn erin getraind: het is de basis van de acrobatie, waarin je niet in je eentje kan zweven zonder te vallen. We kunnen dus veel leren van deze acrobaten wat betreft aandacht, ondersteuning en zorg. Niet alleen voor ouderen, maar ook voor allerlei andere (kwetsbare) lichamen. Geen enkel lichaam raakt tenslotte zonder hulp zo hoog.

De staande ovatie en het minutenlange applaus getuigen van de schoonheid en de kracht van de voorstelling die de toeschouwers van alle leeftijden niet onberoerd laat. De man naast me en ik verheugen ons samen op het ontcijferen van onze notities. Zevenenveertig jaren zitten er tussen ons, leren we. Bijna een halve eeuw aan speelruimte voor allerhande mensenstelsels.

‘Glorious Bodies’ is de komende maanden te zien in o.a. Sint-Niklaas en Aalst. Zie [circumstances.be](https://e-tcetera.be/circumstances-glorious-bodies/).

<https://e-tcetera.be/circumstances-glorious-bodies/>